

Küsimused ja vastused

Lemmikloomadega reisimist ja lemmikloomapasse käsitlevad uued eeskirjad ELis või sellest väljaspool reisivatele ELi kodanikele

Sissejuhatus

Alates 29. detsembrist 2014 on muutunud õigusaktid, mis käsitlevad lemmikloomadega reisimise eeskirju ja lemmikloomapasse. Järgneva teabekirjaga üritatakse vastata põhilistele küsimustele, mis seoses muudatustega võivad tekkida. Teabekiri on kirjutatud koostöös Euroopa Komisjoniga. Pange siiski tähele, et ajakohaseima teabe saamiseks on parem võtta ühendust oma riigi ja sihtriigi pädevate asutustega.

Küsimused ja vastused: lemmikloomadega reisimist ja lemmikloomapasse käsitlevad uued eeskirjad

ÜLDNÕUDED.....	3
1. Kas alates 29. detsembrist 2014 on nõutav uus lemmikloomapass? Kas pean selle võtma oma koerale, kassile või valgetuhkrule?	3
2. Ma elan ELis. Kust ma lemmikloomapassi saan?.....	3
3. Millistel loomadel peab lemmikloomapass olema?	3
4. Kui palju maksab lemmikloomapassi väljastamine?	4
5. Kui varakult enne reisi peaks veterinaariga ühendust võtma?	4
6. Mida pean teadma, kui reisin rohkem kui viie lemmikloomaga?	4
7. Milliseid põhilisi nõudeid peab ELis lemmikloomaga reisis järgima?.....	4
9. Kas lemmikloom peab reisima koos omanikuga?	5
10. Kui vana loomaga tohib reisida?	5
11. Mis juhtub, kui ma ei täida loomaga reisis kõiki nõudeid?	5
12. Ma olen Lähis-Idas või Põhja-Aafrikas puhkusel ja tahan naastes võtta kaasa hulkuva looma. Mida sellises olukorras nõutakse?	6
KIIBISTAMINE.....	6

1. Miks on tähtis lemmikloom enne reisi kiibistada?	6
2. Kus saab lemmiklooma kiibistada?.....	6
3. Kas tätoveering on looma tuvastamiseks lubatud?	7
4. Kas enne marutõve vastu vaktsineerimist peab looma identiteet olema kindlaks tehtud? ...	7
MARUTÕVEVASTANE VAKTSINEERIMINE.....	7
1. Miks on marutõve vastu vaktsineerimine hädavajalik?	7
2. Kui tihti peab looma marutõve vastu vaktsineerima, et loom vastaks nõuetele?	7
3. Millal nõutakse marutõve tuvastamiseks vereproovi?	7
4. Kas alla kolme kuu vanust looma peab marutõve vastu vaktsineerima?	8
5. Mille vastu on veel kohustuslik looma vaktsineerida?	8
6. Mida teha, kui loom jääb pärast vaktsineerimist haigeks?	8
LEMMIKLOOMAPASS.....	8
1. Kas alates 29. detsembrist 2014 on nõutav uus lemmikloomapass? Kas pean selle võtma oma koerale, kassile või valgetuhkrule?	8
2. Miks võetakse kasutusele uus pass?	8
3. Mille poolest erineb uus pass vanast passist?.....	8
4. Mida peab tegema, kui lemmikloomapass ära kaob?.....	9
5. Kas on võimalik saada ELi lemmikloomapass, kui ma ei ole ELi kodanik, aga jään oma lemmikloomaga mitmeks aastaks ELi elama?	9
6. Kas lemmikloomapassi tohib kasutada, kui reisin ELi liikmesriiki väljastpoolt ELi?	9
7. Kas lemmikloomapassi võib kasutada reisisid ELi liikmesriigist ELi mittekuuluvasse riiki?....	9
8. Elan ühel ELi ülemereterritooriumil, nt Martinique'il või Kanaari saartel. Kas võin lemmikloomapassi kasutada?	9
PAELUSSITÕRJE & MUUD HAIGUSED	11

1. Millal peab loomal tegema paelussitõrjet?	11
2. Mida teha kui pärast reisimist jääb loom haigeks või arvan, et loom on haigusega kokku puutunud?	11
LISATEAVE.....	11
1. Kust leida lisateavet?.....	12

HOIATUS! Kuigi autorid on andnud oma parima, et vastused oleksid nii täpsed kui võimalik, on ajakohaseima teabe saamiseks parem võtta ühendust oma riigi ja sihtriigi pädevate asutustega. Autorid ei saa tagada, et esitatud teave on õige, täpne ja täielik.

ÜLDNÕUDED

1. Kas alates 29. detsembrist 2014 on nõutav uus lemmikloomapass? Kas pean selle võtma oma koerale, kassile või valgetuhkrule?

Kui lemmikloomale on antud pass enne 29. detsembrist 2014, ei ole uut passi vaja. Olemasolev pass on kehtiv.

Kui lemmikloomale antakse pass pärast 29. detsembrist 2014, saab ta uue kujundusega lemmikloomapassi.

2. Ma elan ELis. Kust ma lemmikloomapassi saan?

Võtke oma koduriigis ühendust veterinaariga. Liikmesriikide pädevad asutused vastutavad passide jagamise eest veterinaaridele, kellele nad on passide väljastamiseks volituse andnud.

3. Millistel loomadel peab lemmikloomapass olema?

ELi uus süsteem kehtib kassidele, koertele ja valgetuhkrutele. Teiste lemmikloomade puhul kehtivad riigisisised õigusaktid.

Seega, kui soovite reisida mõne muu lemmikloomaga, võtke ühendust oma koduriigi ja/või reisi sihtriigi pädeva asutusega. Kui Teie lemmikloom on hübriid (nt Bengaali kass või huntkoer), võtke samuti ühendust pädeva asutusega.

4. Kui palju maksab lemmikloomapassi väljastamine?

Lemmikloomapassi väljastamisel ei ole kindlaksmääratud tasu. Hind sõltub riigist, veterinaarist, kes passi väljastab, ja teistest passiga seotud toimingutest.

5. Kui varakult enne reisi peaks veterinaariga ühendust võtma?

On soovitatav võtta veterinaariga ühendust aegsasti enne plaanivat lemmikloomaga reisile minemist. Reisiks valmistumine võib sõltuvalt reisi sihtriigist, lemmikloomaga marutõvevaktsineerimise kehtivusest ja sellest, kas loomale on vaja teha vereproov, võtta aega paarist nädalast mitme kuuni. Kui reisite ELis, soovime pöörduda veterinaari poole vähemalt kaks kuud enne reisi ja veelgi varem, kui reisite riiki, mis ei asu ELis.

6. Mida pean teadma, kui reisin rohkem kui viie lemmikloomaga?

Kui reisite rohkem kui viie lemmikloomaga, peate täitma lemmikloomadega kauplemise suhtes kehtivaid eeskirju (nii ELi sees kui ka ELi reisis). Asjakohase tõendi saamiseks peate pöörduma pädeva asutuse poole.

Kõnealuse nõude puhul tehakse erand, kui reisite üle kuue kuu vanuste lemmikloomadega, et osaleda näitusel, võistlusel või spordiüritusel. Omanik peab selle kohta esitama tõendid.

7. Milliseid põhilisi nõudeid peab ELis lemmikloomaga reisis järgima?

Koerte, kasside ja valgetuhkrutega reisimise suhtes kehtivad põhilised nõuded on:

- kiibistamine;
- kehtiv marutõvevastane vaktsineerimine;

- ooteaeg pärast vaktsineerimist ja enne reisimist (vähemalt 21 päeva, v.a korduvvaktsineerimise puhul);
- *Echinococcus Multilocularis* vastane ravi: mõnes riigis koerte puhul vabatahtlik.

8. Millised on lemmikloomaga reisimise põhilised nõuded, kui reisin riiki, mis ei kuulu ELi?

Peate uurima sihtriigi nõudeid ja ELi nõudeid, mis kehtivad sellest riigist tagasi tülles. Lisaks kiibistamisele ja kehtivale marutõvevastasele vaktsineerimisele võidakse enne ELi lahkumist nõuda lemmiklooma vereproovi, mis on võetud vähemalt 30 päeva pärast vaktsineerimist ja mida on analüüsitud heakskiidetud laboris. On soovitatav alustada reisiks valmistumist aegsasti, sest mõne riigi puhul võtavad protseduurid mitmeid kuid aega.

9. Kas lemmikloom peab reisima koos omanikuga?

Jah, põhimõtteliselt peavad kõik lemmikloomad reisima koos omanikuga. Teatavates olukordades võib loomaga koos reisimine osutada keeruliseks, nii et kui looma ja omaniku liikumise vahel on kõige rohkem viis päeva, loetakse seda loomaga koos reisimiseks. Kui reisite enne või pärast oma lemmiklooma, võib teil minna vaja volitatud isiku abi.

10. Kui vana loomaga tohib reisida?

Paljudes riikides ei ole lubatud reisida välismaale loomadega, kes on nooremad kui neli kuud.

Alates 29. detsembrist 2014 peavad lemmikloomad olema vähemalt 12 nädalat vanad, enne kui neid võib reisimise eesmärgil marutõve vastu vaktsineerida. Mõnesse riiki saab reisida loomadega, kes on nooremad kui 12 nädalat ja marutõve vastu vaktsineerimata, aga enamikusse mitte. Seda peab uurima enne reisimist. Kui loom saab marutõvevaktsiini, mis vastavalt vaktsiini müügiloa tehnilisele kirjeldusele vajab ainult ühte süsti, võib omanik koos loomaga reisida mitte vähem kui 21 päeva pärast vaktsineerimist.

11. Mis juhtub, kui ma ei täida loomaga reisesid kõiki nõudeid?

Tehke kindlaks, et teie lemmikloom vastab enne reisimist kõikidele nõuetele. Lemmikloomadega reisimise eeskirju järgimata on keelatud loomadega välismaale minna. Lemmikloomad, kes ei vasta nõuetele, võivad ohustada nii loomade kui ka inimeste tervist. Nende kaudu võib riiki levida marutõbi, millel võivad olla tõsised tagajärjed. Loomad, kes ei vasta nõuetele, võidakse panna karantiini, tagasi saata või viimase abinõuna omaniku kulul hukata. Eeskirjade rikkumise eest

rakendatakse karme karistusi. KÕIKI mujalt kui EList riiki sisenevaid loomi kontrollitakse. ELi liikmesriikidest pärit loomi kontrollitakse mittediskrimineerival viisil.

12. Ma olen Lähis-Idas või Põhja-Aafrikas puhkusel ja tahan naastes võtta kaasa hulkuvat looma. Mida sellises olukorras nõutakse?

Pange tähele, et nendes riikides levib endiselt marutõbi. Hulkuvat looma ei saa kohe kaasa võtta, kuna ei ole teada, kas loom on marutõppe nakatunud. Kui loom on marutõppe nakatunud, võivad esimesed sümptomid tekkida üks kuni kolm kuud pärast nakatumist, kuid ajavahemik võib varieeruda vähem kui ühest nädalast rohkem kui aastani. Nii et kuigi loom võib tunduda täiesti terve, võib ta olla nakatunud.

Hulkuvat looma võib koju viia pärast looma kiibistamist ja kehtiva vaksineerimisskeemi järgi marutõve vastu vaksineerimist. Olenevalt riigist võidakse nõuda ka lemmiklooma vereproovi, mis on võetud vähemalt 30 päeva pärast vaksineerimist ja mida on analüüsitud heakskiidetud laboris. Looma võib koju tuua alles kolm kuud pärast vereproovi võtmist.

KIIBISTAMINE

1. Miks on tähtis lemmikloom enne reisi kiibistada?

Enne reisimist loom kiibistada on juriidiline kohustus.

Looma kiibistamine ja koduriigi andmebaasis registreerimine on ka parim viis suurendada võimalusi loom tagasi saada, kui ta on ära jooksnud või varastatud. Võrreldes kergesti eemaldatavate nimesiltide ja kaelarihmadega, on mikrokiip koera tuvastamiseks püsivam vahend.

2. Kus saab lemmiklooma kiibistada?

Mikrokiipe paigaldavad lemmikloomadele veterinaarid. Kiibistamise käigus saavad veterinaarid kontrollida ka looma tervist ja teda vaksineerida (sh marutõve vastu). Mõnes riigis võivad loomi kiibistada ka teised asjatundjad, kes on selleks läbinud spetsiaalse koolituse.

3. Kas tätoveering on looma tuvastamiseks lubatud?

Jah, kuid välismaale minnes on tätoveering kehtiv ainult siis, kui see on tehtud enne 3. juulit 2011 ja see peab olema kergesti loetav.

4. Kas enne marutõve vastu vaktsineerimist peab looma identiteet olema kindlaks tehtud?

Jah, loom peab saama ravi õiges järjekorras. Selleks et looma identiteet oleks vaktsineerimise hetkel teada, tuleb loom enne kiibistada.

MARUTÕVEVASTANE VAKTSINEERIMINE

1. Miks on marutõve vastu vaktsineerimine hädavajalik?

Vaktsineerimine kaitseb koera marutõppe nakatumise eest.

Marutõbi on endiselt üks tõsisemaid viiruslikke zoonoosid maailmas. Vaatamata sellele, et marutõbi on ennetatav, sureb igal aastal sellesse hinnanguliselt 55 000 inimest: peaaegu kõik surmajuhtumid leiavad aset arengumaades ja pooled sealsetest ohvritest on alla 15-aastased lapsed.

Euroopa Liidus on marutõvejuhtumite arv peamiselt tänu koerte ja metsloomade vaktsineerimisele alates 1980ndatest märgatavalt vähenenud. Tänu nendele jõupingutustele on paljud Euroopa riigid tunnistanud marutõvest vabaks ja see haigus on peaaegu unustatud.

Vaatamata sellele on mitmes Euroopa Liidu riigis marutõbi endiselt endemiline. Sellepärast on väga oluline koerad vaktsineerida ja olla väga ettevaatlik, tuues koeri riikidest, kus koerte edasikantavat marutõbe veel esineb.

2. Kui tihti peab looma marutõve vastu vaktsineerima, et loom vastaks nõuetele?

Loomi peab vaktsineerima vastavalt riigis kasutatava vaktsiini müügiloa tehnilisele kirjeldusele. Veterinaarid on sellega kursis.

Euroopa riikidel on uute eeskirjade järgi kohustus koostada nimekiri heakskiidetud marutõvevastastest vaktsiinidest. Niipea kui nimekiri on valmis, lisatakse selle link käesolevasse dokumenti.

3. Millal nõutakse marutõve tuvastamiseks vereproovi?

Vereproovi võtmist nõutakse, kui reisite teatavatesse väljaspool ELi asuvatesse riikidesse, ja sealt tagasi tulles.

4. Kas alla kolme kuu vanust looma peab marutõve vastu vaktsineerima?

Ei, sest alla kolme kuu vanune loom võib olla vaktsiini mõjumiseks liiga noor ja selle tõttu peavad loomad uue eeskirja järgi olema enne vaktsineerimist vähemalt 12 nädalat vanad.

5. Mille vastu on veel kohustuslik looma vaktsineerida?

ELis reisides ei nõuta muid vaktsineerimisi peale marutõvevastase vaktsineerimise. Väljapoole ELi reisides võidakse nõuda muid vaktsineerimisi. Selle kohta peab küsima teavet enne reisi.

Igal juhul on looma tervise nimel soovitatav looma vaktsineerida ka teiste levinud haiguste vastu, eriti koerte parvoviiruse, koerte katkuviiruse, koerte adenoviiruse ja kasside panleukopeenia vastu.

6. Mida teha, kui loom jääb pärast vaktsineerimist haigeks?

Vaktsiini, sh marutõvevastase vaktsiini kõrvalnähte esineb harva, kuid need võivad ilmneda. Kui vaktsineerimisele järgneb reaktsioon, tuleb probleemist kohe veterinaarile teatada, isegi kui reaktsioon on tagasihoidlik ja möödub iseenesest.

LEMMIKLOOMAPASS

1. Kas alates 29. detsembrist 2014 on nõutav uus lemmikloomapass? Kas pean selle võtma oma koerale, kassile või valgetuhkrule?

Kui Teie lemmikloomale on antud pass enne 29. detsembrist 2014, ei ole uut lemmikloomapassi vaja. Olemasolev pass on kehtiv.

Kui Teie lemmikloomale antakse pass pärast 29. detsembrist 2014, antakse talle uue kujundusega lemmikloomapass.

2. Miks võetakse kasutusele uus pass?

Uus pass võetakse kasutusele selleks, et muuta pass turvalisemaks.

3. Mille poolest erineb uus pass vanast passist?

Uus pass:

- sisaldab lamineerimiseks ettenähtud ribasid, millega katta mikrokiibil oleva teabega lehekülgi ja saadud ravi tõendavaid kleebiseid;
- passis on ka lehekülgi passi väljastanud veterinaari andmete jaoks;
- marutõvevaktsiini (v.a korduvvaktsiini) kirje juurde tuleb lisada kuupäev, millest alates vaktsiin kehtib. Selle järgi on passi kehtivuse algus selgesti näha ja lihtsam kontrollida, kas reisimiseks on kõik tingimused täidetud.

4. Mida peab tegema, kui lemmikloomapass ära kaob?

Peaksite võtma ühendust oma veterinaariga, et saada uus pass ja loom uuesti vaksineerida.

5. Kas on võimalik saada ELi lemmikloomapass, kui ma ei ole ELi kodanik, aga jään oma lemmikloomaga mitmeks aastaks ELi elama?

Jah. Selleks tuleb ühes ELi liikmesriikidest võtta ühendust veterinaariga, et loom saaks vajalikud vaktsiinid ja passi.

6. Kas lemmikloomapassi tohib kasutada, kui reisin ELi liikmesriiki väljastpoolt ELi?

Ei, lemmikloomapassi kasutatakse ainult nende loomade puhul, kes reisivad ELi liikmesriikide vahel. Lemmikloomapassi saab aga kasutada, reisides ühte ELi naaberriikidest, kus kohaldatakse ELi eeskirju, või sealt tagasi reisides. See hõlmab järgmisi riike: Andorra, Fääri saared, Gibraltar, Gröönimaa, Island, Liechtenstein, Monaco, Norra, San Marino, Šveits ja Vatikani Linnriik.

Lemmikloomapassi aktsepteeritakse ka siis, kui naasete riigist, mis asub väljaspool ELi ja kui täitsite enne ELi lahkumist kõik nõuded, mida kohaldatakse selle riigi suhtes.

Kõikide teiste juhtumite puhul peab loomal olema veterinaarsertifikaat, mille on väljastanud tunnustatud veterinaar.

7. Kas lemmikloomapassi võib kasutada reisides ELi liikmesriigist ELi mittekuuluvasse riiki?

Mõned ELi mittekuuluvad riigid tunnistavad ka lemmikloomapassi, kui tunnustatud veterinaar on asjakohase lehekülje passis seadustanud. Küsige selle kohta teavet enne reisi.

8. Elan ühel ELi ülemereterritooriumil, nt Martinique'il või Kanaari saartel. Kas võin lemmikloomapassi kasutada?

Jah, lemmikloomapassi võib kasutada, kui reisite järgmistesse kohtadesse või sealt naasete:

- Gröönimaa ja Fääri saared (Taani lemmikloomapass);
- Prantsuse Guajaana, Guadeloupe, Martinique, Réunion (Prantsuse lemmikloomapass);
- Kanaari saared (Hispaania lemmikloomapass);
- Assoorid ja Madeira (Portugali lemmikloomapass);

- Gibraltar (spetsiaalne Gibraltari lemmikloomapass).

[VET] 8. Kas vana kujundusega kasutamata lemmikloomapasse võib pärast 29. detsembrit 2014 kasutada?

Ei, veterinaarid ei tohi pärast 29. detsembrit 2014 vana kujundusega lemmikloomapasse väljastada. Omanikud, kelle lemmikloomale väljastati pass enne 29. detsembrit 2014, võivad jätkata vana passi kasutamist. Neile pole vaja uut passi väljastada.

[VET] 9. Kui kliendid tulevad minu juurde loomaga, kellel on vana kujundusega pass, kas peaksin seda lamineerima?

Ei, kuid turvalisuse huvides võite lehe, kus teave on esitatud kleebisel, katta läbipaistva laminaatkilega.

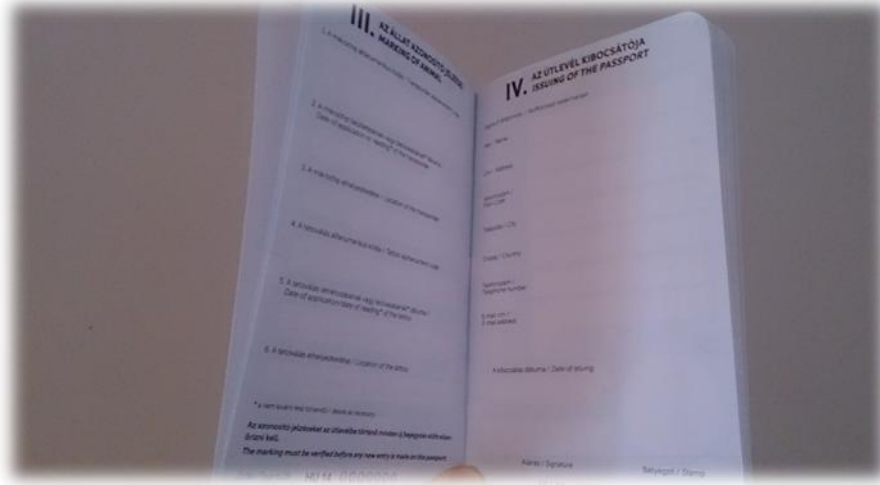
[VET] 10. Milliselt veebilehelt leiab teavet teiste riikide lisanõuete kohta?

Palju taustteavet on kättesaadav Euroopa Komisjoni veebilehel:
http://ec.europa.eu/food/animal/liveanimals/pets/index_en.htm ja kõikide liikmesriikide veebilehtedel. http://ec.europa.eu/food/animal/liveanimals/pets/nat_rules_dogscatferret_en.htm

[VET] 11. Milliseid andmeid peaksin veterinaarina säilitama?

Uue määruse kohaselt peavad veterinaarid vähemalt kolm aastat säilitama lemmikloomapassi numbreid seoses teabega lemmikloomapassi I, II ja III jaos:

- mikroiibi number, selle asukoht ja paigaldamise aeg;
- lemmiklooma nimi, liik, tõug, sugu, värv, sünnikuupäev ja muud märgatavad või eristatavad jooned või tunnused;
- omaniku nimi ja kontaktandmed.

PAELUSSITÖRJE & MUUD HAIGUSED

1. Millal peab loomal tegema paelussitörjet?

Pealussitörje tegemist lemmikloomadele nõutakse enne Soome, Iirimaa, Maltale ja Ühendkuningriiki reisimist.

2. Mida teha kui pärast reisimist jääb loom haigeks või arvan, et loom on haigusega kokku puutunud?

Kui võtate lemmiklooma välismaale kaasa, võib loom puutuda kokku haigustega, mis Teie koduriigis ei levi. Näiteks haigused, mida levitavad teatavad puugid ja parasiidid, nagu südameuss ja paeluss. Loomal ei pruugi olla selliste haiguste vastu loomulikku immuunsust ja ta võib nakatuda. Mõnesse nendest haigustest võivad nakatuda ka inimesed.

Teavitage oma veterinaari, kui lemmikloomal ilmnevad pärast välismaalt naasmist haiguse sümptomid. Nii saab veterinaar arvestada võimalusega, et loom nakatus haiguse või nakkusesse välismaal.

Me soovime enne looma välismaale kaasa võtmist rääkida veterinaariga looma tervisest ja füüsilisest vormist. Sõltuvalt reisisihist peaks veterinaar oskama anda nõu ennetava ravi või muude ettevaatusabinõude kohta ja õpetada loomal haiguse tunnuseid märkama.

LISATEAVE

1. Kust leida lisateavet?

http://ec.europa.eu/food/animal/liveanimals/pets/index_en.htm